

Mátyus Gyula beszélgetése Dr. Henkey Gyula antropológussal

Dr. Henkey Gyula antropológus, a történettudomány kandidátusa, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület alapító tagja, a további kutatómunka segítése és a tagság tájékoztatása érdekében az Egyesület felkérésére kecskeméti lakásán fogadott és válaszolt kérdéseimre.

1.) *Mióta végez Gyula bácsi etnikai-embertani vizsgálatokat, azok hány személyre terjedtek ki?*

Az etnikai-embertani vizsgálatokat 1956 elején kezdtem, a mai napig 35 103 felnőtt személyre terjedtek ki, közülük 32 899 volt magyar nemzetiségű. Tudomásom szerint enyém a világ legnagyobb létszámú feldolgozott etnikai-embertani gyűjteménye.

2.) *Hogyan történt e vizsgálatok megszervezése és előkészítése?*

Minden helységben a magyar őstörténet iránt érdeklődők (tanárok, orvosok, polgármesterek, helytörténészek) szervezték a vizsgálatok előkészítését. Mindenhol az 1828. évi összeírásban és a legrégebbi egyházi anyakönyvekben szereplő családnevekből kiindulva irányították hozzám az őslakosokat, főleg a 24 és 60 év közötti férfiakat és nőket.

Sor került az önként jelentkező bevándoroltak vizsgálatára is. Ez utóbbiak adatai azonban elkülönítve lettek feldolgozva az egyes tájegységeken belül.

3.) *Melyek voltak az első kutatási eredményei?*

Már vizsgálataim első öt évében megállapítható volt, hogy az általam vizsgált magyaroknál a *turanid típus nagy-magyar-alföldi változata a leggyakoribb jellegegyüttes*, amelyre akkor a nagyközepes vagy magas termet, erős alkat, a fej nagy méretei mellett a rövid fejjelző (felülnézetben közel kör alakú) volt jellemző. (Időközben a magyaroknál a testmagasság átlaga mintegy 3 cm-rel emelkedett.) Az arcjelző, széles–igen széles, közép magas arc mellett, széles, a járomcsont enyhén vagy közepesen előreálló, az orrhát az arc síkjából közepesen kiemelkedő, túlnyomóan egyenes, ritkábban konvex (domború), a szemszín barna vagy zöldesbarna, a hajszín barna, fekete (4-7. kép).

E jellegegyüttes neve Bartucz Lajos professzorom szerint *alföldi változat* volt, de mert Földünkön számtalan alföld van, ajánlatos volt pontosítani nagy-magyar-alföldre, annál is inkább, mert a Bartucz által megadott másik elnevezés "homo pannonicus" volt.

De már az első öt évben észlelhető volt a turanid típus nagy-magyar-alföldi változatán kívül egy ahhoz közeli másik jellegegyüttes is, főleg Fülöpszálláson,

Szabadszálláson, Szeremlén, Homokmégyen, Kiskunlacházán (2-3. kép), amely a nagy-magyar-alföldi extrém variánsának tekinthető. Ennél a termet kifejezetten magas, az alkat még fokozottabban robosztus, a fej méretei még nagyobb mértékben nagyok, az arc még szélesebb, a járomcsont nagyobb és kissé erősebben előreáll. Korábban ezt a formát erősen andronovói jellegű turanidnak neveztem.

Az eredmények arra utalnak, hogy főleg a nyugat-dunántúli, közép-dunántúli, felvidéki, kárpátaljai, észak-tiszántúli és székelyföldi kutatásaim nyomán, hogy *a magyaroknál a turanid típuson kívül a pamíri a második leggyakoribb jellegegyüttes* (13-14. kép), amely a magyaroknál 12 %-ban, az őslakos eredetűeknél 13,5 %-ban határozható meg.

A turanid típusba soroltak együtt a magyaroknál 31,4 %-ban, az őslakos eredetű magyaroknál 34,8 %-ban mutathatók ki. E két turanid formánál túlnyomóan az europoid jellegek, de kisebb mértékben a mongoloid jellegek is észlelhetők, de van egy olyan turanid forma, amelyet turanid középtípusnak nevezek (1. kép). Ennél az europoid és a mongoloid jellegek közel azonos arányban találhatóak.

A *pamíri típusra* átlagban a nagyközepes termet, a fej kis méretei mellett a rövid fejjelző, a középszéles, vagy enyhén széles, enyhén magas arc mellett az arcjelző közepes, a járomcsont lekerekített, az orrhát a közepesnél erősebben kiemelkedő, nagyrészt konvex; ritkábban egyenes, az orrcsúcs csőrszerűen lefelé és befelé görbülő, a szemszín barna vagy zöldes, a hajszín barna, fekete.

Az utóbbiba soroltak között azonban lényegesen gyakoribb a *pamíro-turanid átmeneti forma* (10-12. kép), amelyeknél a termet kissé magasabb, az arc szélesebb, a járomcsont enyhén, vagy közepesen előreálló.

Megállapítható volt egy fokozatos átmeneti lépcső a turanid és a pamíri típusok között, amelynek egyik lépcsőfokát *turano-pamíri*nek határoztam meg (8-9. kép). Ennél a másodlagos pamíri jellegek főleg az erősebben kiemelkedő orrhátban és a kissé magasabb arcban nyilvánulnak meg.

Vizsgálataim első tíz évében azonban a Duna–Tisza közén nem a pamíri volt a második leggyakoribb jellegegyüttes, hanem az *elő-ázsiai típus* (15. kép), amelyre átlagban a közepes termet, a fej kis méretei mellett a rövid fejjelző, középszéles vagy enyhén széles, magas arc mellett, közepes vagy keskeny arcjelző, az arc síkjából igen erősen kiemelkedő, erősen konvex orrhát, hátrahajló homlok, előre keskenyedő járomcsont, sötét vagy zöldes szemszín, és barna, fekete hajszín a jellemző.

Az *elő-ázsiai típusba* soroltak legalább fele része *elő-ázsiai+turanid átmeneti formának* minősíthető, ennél az arc igen széles és a járomcsont előreálló. (16. kép).

Ez a típus a kiskunoknál 14,1 %-ban volt kimutatható, ami közel háromszorosa az 5,3 %-os magyar átlagnak.

Meglepő volt azonban az, hogy a kelet-balti típus csak 4,5 %-ban, a voguloknál és az osztyákoknál gyakori uráli típus csak 0,1 %-ban volt meghatározható.

A kelet-balti típus a magyar átlagnál nagyobb arányban a déli kevert palócoknál és a Duna-Tisza közti telepes eredetű magyaroknál fordul elő.

A vizsgált összes magyar közül viszonylag jelentős arányban mutatható ki a *balkáni-dinári változat* (23. kép), 3,1 %, és az *alpi típus* (24. kép) 2,5 %.

Főleg a jászoknál és egyes gyepűőr-eredetű népeiségeknél gyakori a *keleti-dinaroid* (17. kép) 2,7 %, amely utóbbit egyes orosz és grúz szerzők *kaukázusi változat*ként említik.

A gyepűőr-eredetű magyar népeiségekhez kötődik a türkméneknek gyakori *kaszpi típus* (19. kép) 2,5 %, és a *pontuszi típus* (20. kép) 1 %.

A viszonylag gyakori típusok közül még a *lapponoid típus* említhető, amely a magyaroknál 1,7 %-ban határozható meg (21. kép). A ritkábban előforduló típusok között említett *kelet-baltinak* a finn népekhez kötődő, erősebben *lapponoid jellegű változata* (18. kép) nagyobb mértékben fordul elő a magyaroknál, mint a szlávós jellegű, erősen *cromagnoid jellegű forma* (22. kép).

Meglepő volt, hogy apai vagy anyai ágon szlovák eredetű családnevek esetén a kelet-balti típus finnugor jellegű, illetve szlávós jellegű formái hasonló arányban voltak kimutathatók.

4.) Említhetné, Gyula bácsi, a magyarokra jellemző méretek, minőség jellegek és jelzők átlagait!

A magyarokra jellemző méretek, minőség jellegek és jelzők átlagait az 1-2. táblázatban, a típusok megoszlását pedig a 3. táblázatban adom meg.

1. táblázat. 24-60 éves magyarok méreteinek és jelzőinek statisztikai paraméterei.

Henkey vizsgálatok 1997. III. 31-ig				
Jelleg (Martin No.)	Férfiak		Nők	
	n= 14.282		n= 14.602	
	x	s ²	x	s ²
Testmagasság /1/	170.00	42.51	157.87	35.61
Fejhossz /1/	188.22	36.19	179.32	29.50
Fejszélesség /3/	160.32	29.49	154.05	24.28
Homlokszélesség /4/	113.35	19.71	109.93	16.19
Járomív szélesség /6/	146.30	31.09	139.32	26.26
Morfológiai arcmagasság /18/	121.26	39.38	111.39	30.87
Állkapocsszöglet szélesség /8/	112.97	32.46	105.89	24.46
Orrmagasság /21/	53.69	11.83	49.78	9.00
Orrszélesség /13/	36.00	5.73	32.78	4.07
Fejjelző /3:1/	85.22	10.66	85.95	9.57
Arcjelző /18:6/	82.93	22.09	80.01	18.85
Orrjelző /13:21/	67.28	38.63	66.07	32.29

2. táblázat. 24-60 éves magyarok kvalitatív jellegeinek megoszlása.

Jelleg	Forma	Férfiak		Nők	
		n	%	n	%
Járomcsont alakja	Lekerekített	3659	25.7	3872	26.5
	Előreálló	9501	66.6	10091	69.2
	Előre keskenyedő	1098	7.7	627	4.3
Homlokprofil	Előre domborodó	74	0.5	584	4.0
	Meredek	12553	88.0	13720	94.2
	Hátrahajló	1642	11.5	260	1.8
Orrprofil	Konkáv	1526	10.7	3271	22.4
	Egyenes	6589	46.1	7360	50.4
	Konvex	6167	43.2	3966	27.2
Orrhát kiemelkedése Σ	Gyenge	125	0.9	443	3.1
	Közepes	10169	73.6	12363	87.5
	Erős	3515	25.5	1332	9.4
Tarkó profilja	Erősen domború	1828	12.8	2756	18.9
	Enyhén domború	9629	67.4	11563	79.2
	Lapos	2821	19.8	279	1.9
Szemszín $\Sigma\Sigma$	Világos (1a-4a)	3647	25.5	2840	19.5
	Kevert (4b-8,10)	4408	30.9	4487	30.7
	Sötét (9,11-16)	6207	43.5	7264	49.8
Hajszín $\Sigma\Sigma\Sigma$	Vörös (I-VI)	40	0.3	43	0.3
	Szőke (A-L)	119	0.8	147	1.0
	Átmeneti (M-O)	171	1.2	259	1.8
	Barna-fekete (P-Y)	13951	97.7	14151	96.9

Σ Az orrhát kiemelkedését 1959-ben két helységben nem vettem fel.

$\Sigma\Sigma$ 17 férfinál és 9 nőnél heterochromia iridis / a két szem eltérő csoportba sorolható.

$\Sigma\Sigma\Sigma$ 1 férfi hajszín tekintetében albínó.

3. táblázat. Típusok megoszlása a felvidékieknél, a székelyeknél és az összes magyarnál %-ban.

Típus	Felvidékiek	Székelyek	Magyarok összesen
Turanid	43.0	34.3	31.4
Pamiri	17.8	16.3	12.0
Dinári, keleti dinaroid	7.0	6.6	5.8
Elő-ázsiai	1.9	1.5	5.3
Kelet balti	3.3	2.5	4.5
Keleti mediterrán (kaszpi, pontusi, iráni)	4.9	12.6	4.1
Alpi	2.0	2.5	2.5
Lapponoid	1.1	1.5	1.7
Mongoloid	0.9	1.4	0.9
Gracilis mediterrán	0.4	0.7	0.8
Északi	0.0	0.3	0.4
Cromagnoid	0.0	0.0	0.4
Atlanto-mediterrán	0.0	0.3	0.1
Uráli	0.0	0.2	0.1
Meghatározatlan (X)	17.6	19.2	30.0
Vizsgáltak száma (Henkey 1997. III. 31.)	2185	594	32899

5.) Milyen történeti következtetések vonhatók le etnikai-embertani vizsgálatai alapján? Mi lehet az oka annak, hogy a magyarság törökös és kaukázusi elemei nagymértékben fennmaradtak, a finnugor formák jelentős mértékben csökkentek, a régi szláv együttesek pedig alig voltak kimutathatók a honfoglaló magyaroknál talált előfordulásokhoz képest?

Vizsgálatai eredményeim alapján és azokat kiegészítve, a kazak Iszmagulov, a zsidó származású leningrádi Ginzburg és Horváth Izabella adatait is figyelembe véve, a mai magyar nép kialakulása az alábbiak szerint vázolható:

- a) A hét honfoglaló magyar törzs közül az első kettő, a Nyék és a Megyer, két rétegre eredeztethető. Barabás Jenő leírása szerint, időszámításunk kezdete körül az Aral-tó környékén lakó törökös magyarok hatoltak be több hullámban az északabbra fekvő erdőövezetbe és uralmuk alá vetették az ugoros magyar réteget, majd összeházasodtak velük.
- b) Miután a magyarság ezen ősi magja elindult nyugat és dél felé, fokozatosan kiegészült törökös törzsekkel, majd a 9. században a három kabar törzs és a székelyek egyes csoportjai is csatlakoztak hozzájuk.

Nézetem szerint az erdőövezetbe a törökös rétegekkel szkíta és szarmata elemek is felhatoltak, sőt a kabaroknak a törökös rétegen kívül volt alán, szarmata és khorezmi eleme is.

Az utóbbiak nyelve Harmatta János (1977) szerint besenyővel kevert alán volt. Véleményem szerint a besenyők beolvadásának jelentős szerepe volt a magyar nép kialakulásában. A besenyő vagy részben besenyő eredetű népségek, amelyekben vizsgáltam, a Rába-közi Bősárkány, Osló, Beled, Rábatamási, Rábapatona, a csallóközi Kulcsod, Padány, Bős, a Somogy megyei Köröshegy és a Szolnok megyei Vezseny. Azok a területek, amelyekben az országos átlagnál nagyobb mértékben határozhatók meg a közép-ázsiai eredetű típusok kifli alakban találhatóak a Murától a dél-szlovákiai és kárpátaljai magyarokon át az észak-tiszántúliakig és a székelyekig.

Ginzburg szerint a szkíták és a szarmaták már az időszámítás előtti évezred közepétől kezdve keveredtek a hunokkal. Iszmagulov szerint az időszámítás előtt 800-tól 20 %-ban, az időszámítás előtt harmadik századtól kezdve pedig 30 %-ban mutathatók ki mongoloid jellegek Kazahsztán területén.

- c) A történeti Magyarország területén a honfoglaló magyarok összeolvadtak a volt avar birodalom onogur rétegével, akiknek ősei, László Gyula (1982) szerint, 670 körül katonai segédnépként költöztek a Kárpát-medencébe. Csatlakoztak a honfoglalókhoz a székelyek további csoportjai is.
- d) A honfoglalás után a török eredetű besenyők, úzok, kunok és kazáriai alánok olvadtak a magyarságba és kezdetben katonai közép- és középréteggént főleg a gyepük védelmében vettek részt.

A közép-ázsiai eredetű rokonnépek beolvadása révén, az általam vizsgált óslakos népségnél, a közép-ázsiai elemek (turanid 34,8 %, pamíri 13,5 %, kaszpi 3,0%, mongoloid 0,9 % összesen) 52,2 %-ban, a kaukázusi eredetű réteg (elő-ázsiai, keleti dinaroid együtt) 9,3 %, míg a finnugor formák (urali lapponoid és kelet-balti ugoros formái) 3,5 %-ban mutathatók ki. A közép-ázsiai eredetű típusok a legnagyobb mértékben a kárpátaljai magyaroknál 72,6 %-ban és a felvidéki magyaroknál 64,7 %-ban voltak meghatározhatók!

A régi szláv jellegegyüttesek (északi, cromagnoid és a kelet-balti szlávok formái) 1,1 %-ban mutathatók ki. Az utóbbiak a felvidéki magyaroknál csak 0,7 %-ban. Ez utóbbi azzal lehet összefüggésben, hogy Tretyakov szerint a Kárpát-medence honfoglalás kori szláv nyelvű népei nem voltak tiszta szlávok, kialakulásukban jelentős szerepük volt a közép-ázsiai eredetű népeknek, főként a (késő) avaroknak.

6.) *Mely népek állnak a mai magyarokhoz a legközelebb?*

Hozzánk, magyarokhoz, vizsgálataim szerint, a Kárpát-medencétől kelet felé haladva a bulgáriai és romániai (dobrudzsai) tatárok, a kaukázusi török nyelvű balkárok, karacsájok, az alán-szarmata eredetű oszétok, a kaukázusi nyelvű avarak, csécsények, ingusok, a kazakok, az üzbégek, a kirgízek, a karakalpakok és a Belső-Ázsiában élő ujugurok állnak a legközelebb.

7.) *Melyek a hun-magyar rokonságra utaló legújabb kínai források?*

A Kínában fekvő Szánsziban a múlt század második felében 6000 agyagkatonára szobrát tárták fel, amelyek **az időszámításunk előtti 3. században** lettek eltemetve.

Meglepő módon nagyjából a turanid típus europoid jellegű formái, kisebb mértékben mongoloid vonások voltak ezen agyagkatonák fotóin meghatározhatók. A turanid formák közül közel 80 %-ban a nagy-magyar-alföldi változat és annak extrém variánsa, az észak-kazahsztáni forma, voltak észlelhetők. Ez utóbbi arra utal, hogy embertani adatok alapján a magyar őstörténet az időszámításunk előtti 3. századig visszavezethető.

Az adatok azt mutatják, hogy az agyagkatonákat a kínaiakhoz csatlakozott katonai segédnépek, főleg a hunok embertani jellegei alapján készítették.

8.) *Kutatásai előkészítése és lebonyolítása során milyen nem embertani, inkább politikai, tudati jellegű társadalmi problémák voltak megfigyelhetők a szomszédos országokban?*

A felvidéki vizsgálatokat főleg Geönczeöl Zsuzsa, a MIÉSZ (Magyar Ifjúság Érdekeit Védő Szövetség) elnöke, a kárpátaljaiakat Móricz Kálmán a Magyarság és Európa Könyvkiadó ügyvezető igazgatója, a székelyföldieket Csihák György, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület elnöke készítette elő. Köszönettel tartozom Gódor Józsefnek, a Városlévi Állami Gazdaság akkori igazgatójának, aki a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület kérésére, kutatómunkámhoz sok segítséget nyújtott.

E téren vizsgálataim előkészítése és lebonyolítása során olyan társadalmi problémák voltak megfigyelhetők, amelyek közül a következőknek van a legnagyobb jelentőségük.

1971-ben Zombor város polgármestere felkért, Dél-Bácska területén két magyar, egy bunyevác, egy sokác és egy szerb népesség vizsgálatra. Ezek költségeit a város vállalta és a vonatkozó kutatási tervemet pártoló javaslattal terjesztette

elő a szerb belügyminisztériumhoz, de a mai napig nem válaszolt, így e kutatásra nem kerülhetett sor.

A dél-bácskai vizsgálatok fontossága miatt továbbra is fenntartottam a kapcsolatot a magyarkanizsai és a Zombor-környéki magyar vezetőkkel, de amikor a kutatások időpontját kértem megjelölni, azt a választ kaptam éveken keresztül, hogy a Horvátországból, Boszniából és Koszovóból áttelepült szerbek géppisztolyokkal járnak az utcákon, így még a személyes biztonságom sem tudják garantálni.

A jelenlegi Szlovákia területén egy kivételével nem voltak nehézségek kutatásaim során. A Nyitra-környéki Ghimesen már a második napon jöttek ellenőrizni arra hivatkozva, hogy egyes helyi lakosok (néhány szlovák család is lakik a helységben) bejelentést tettek. A következő napon a Nyitra-környéki Kerületi Főnökség látogatta meg a vizsgálatot. A harmadik napon a szlovák belügyminisztérium osztályvezetője jelent meg és közölte velem, hogy a tudományos vizsgálatok ellen nincs kifogásuk, de bejelentés érkezett, hogy tudományos kutatás ürügyén Ghimesen államellenes összeesküvés gyanúja merült fel, amit ellenőrizniük kell. Ezután a szomszéd szobában a belügyminisztérium kiküldötte tárgyalt a helyi magyar polgármesterrel, amelynek során elhangzott „Hladajú mad'arske koreňe”, azaz „keresik a magyar gyökereket”. Elhangzott tehát a kifogás valódi oka.

A továbbiak során azonban a Felvidéken nem került sor további gátló eseményekre.

Erdély területén, a székelyföldi vizsgálataimon kívül tervezve voltak a Fekete-Körös völgyében néprajzi és etnikai-embertani kutatások is, de azok elmaradtak, mert a szervezők kérték, hogy a kutatás előkészítésének szempontjait ne levélben, hanem fax útján adjam meg, ellenkező esetben a levél a magyarokkal nem szimpatizálók kezébe kerülhet, akik a néprajzi kutatásokat is megakadályozhatják.

„Embertani szempontból egységes, vagy kevert a magyar nép” című tanulmányomban (Turán 2003. 3. szám 4-34. oldal) felsoroltam azt a harminchat magyar kutatót, akiknek nézete az én álláspontomhoz igen közel áll.

1991 és 1997 között a Felvidéken és Erdélyben megtartott előadásaim vitája során a hallgatóság köréből többen említették, hogy szlovák és román hivatalos és félhivatalos szervek igen nagy összeget költenek az elferdített magyar vonatkozású adatok terjesztésére, viszont a magyar kormányok 1949 után a tisztességes magyar történeti tények és kutatási eredmények megjelentetésére alig voltak hajlandók anyagi támogatást biztosítani.

Említve a magyar történeti tények és a magyarság társadalmi helyzetével kapcsolatos torzításokat, 1945 után nemcsak a cseh, a szlovák, a román és a szerb politikusok és propagandisták torzították, hanem egyes magyarországi politiku-

sok és ideológusok is, akik a 1945-től a magyarokat utolsó német csatlósnak és bűnös nemzetnek minősítették.

Egyes kozmopolita politikusok és ideológusok 1945-től kezdve és különösen 1989 után a mai napig vádolják a magyar nép többségét vagy jelentős részét antiszemitizmussal, cigányellenességgel, idegengyűlölettel, sőt a nyugati országokban adott nyilatkozataikkal és a nyugati sajtóban megjelentetett cikkeikkel a magyar nemzet érdekeit sértik, és Magyarország tekintélyét is romboló tevékenységük nyomán rágalmozó propagandájuk részben a nyugati demokratikus közvélemény véleményeként tér vissza hazánkba.

A magyar őstörténet kutatását is megkísérlik egyes politikusok, ideológusok akadályozni azzal, hogy a magyar nép közép-ázsiai kapcsolatainak bizonyítását is nacionalizmusnak minősítik.

9.) Kik azok a nem magyar származású kutatók, akiknek nézetei a legközelebb állnak az Önéhez?

A nem magyar származású kutatók közül az amerikai Field, a német Schwidetzki, a grúz Abdushelishvili és Natishvili, a zsidó származású Ginzburg, az orosz Miklasevszkaja, a kazáni tatár Halikov, a kazak Iszmagulov és Kumekov, az üzbég Nadzsimov, valamint a tunguz származású Yaxíong Du kínai népzene kutató, a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület tagja.

10.) Az utóbbi években történt-e újabb jelentős esemény a magyar őstörténeti kutatások területén?

A *The Turks* című Ankarában 2002-ben megjelent 6500 oldalas angol nyelvű kiadványban újabb magyar őstörténeti vonatkozású adatok is megjelentek.

Az új adatok közül nekünk főleg a hun-szkíta vonatkozásúak a legfontosabbak. Ezek lényege a hunok és a szkíták együttélésére vonatkozó eredmények, amelyek tovább erősítik az 1966-ban közölt Ginzburg álláspontot, amely az időszámításunk előtti 1. évezred közepétől kezdve valószínűnek tartotta a hunok és a szkíták keveredését. Harmatta (1990) szerint a hunok vezértörzse szkíta nyelvű volt.

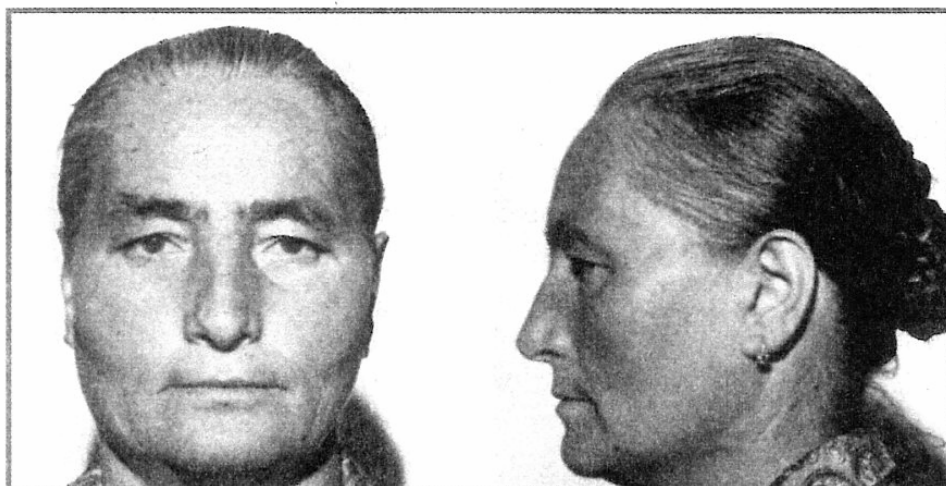
Kecskemét, 2007. január 27.

Lejegyezte: Mátyus Gyula, a ZMTE tagja

KÉPEK

1. turanid (középtípus)

2. turanid (észak-kazakhsztáni változat)

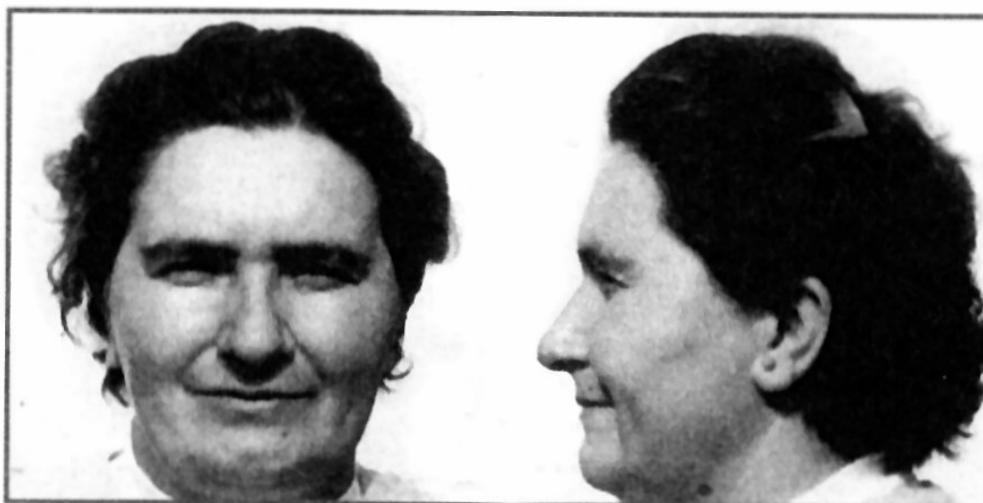
3. turanid (észak-kazakhsztáni változat)

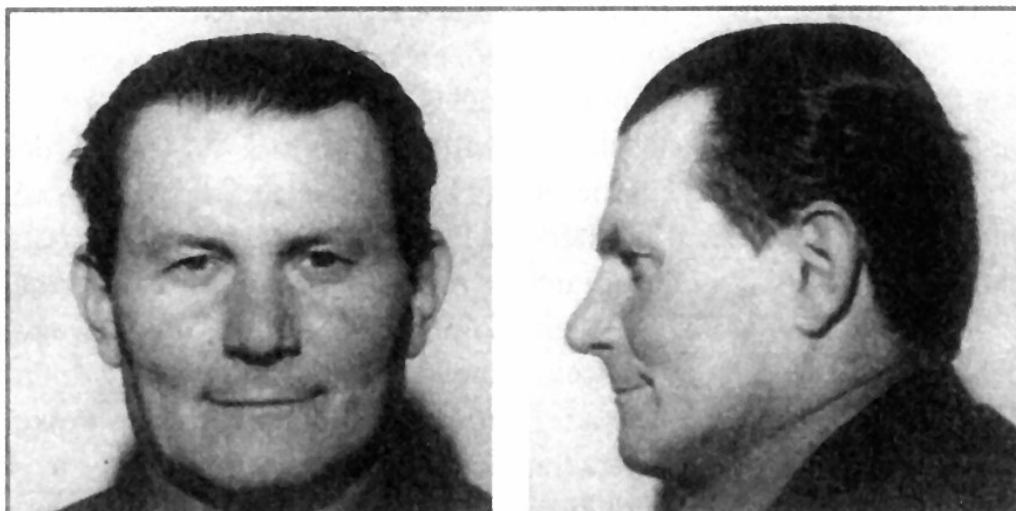
4. turan(oid (nagy-magyar alföldi változat)

5. turan(oid (nagy-magyar alföldi változat)

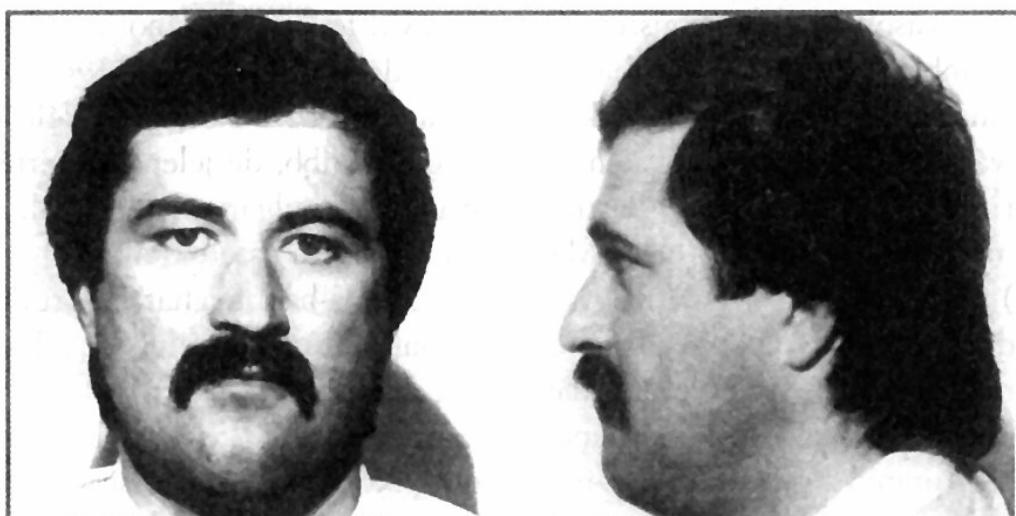
6. turanoid (nagy-magyar alföldi változat)

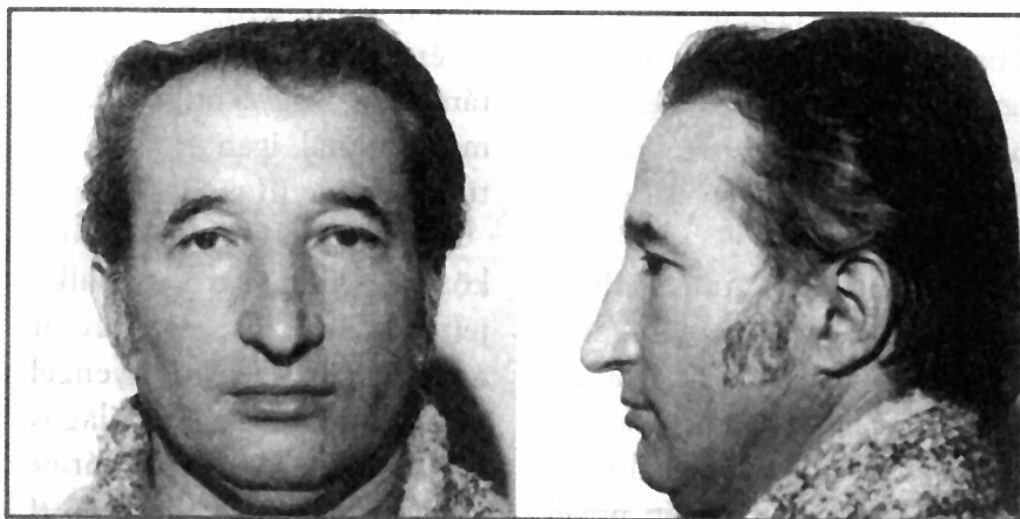
7. turanoid (nagy-magyar aföldi változat)

8. turano-pamíri átmeneti forma

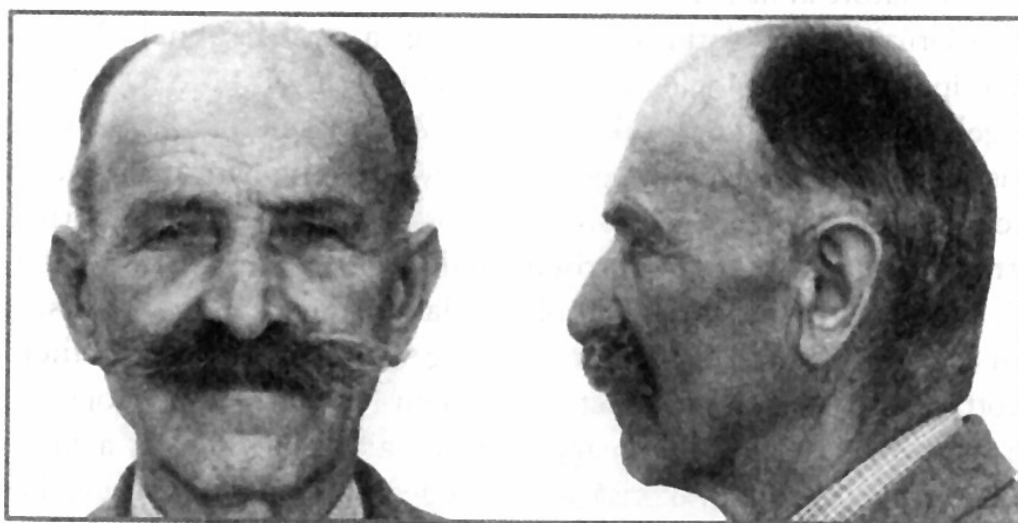
9. turano-pamíri átmeneti forma

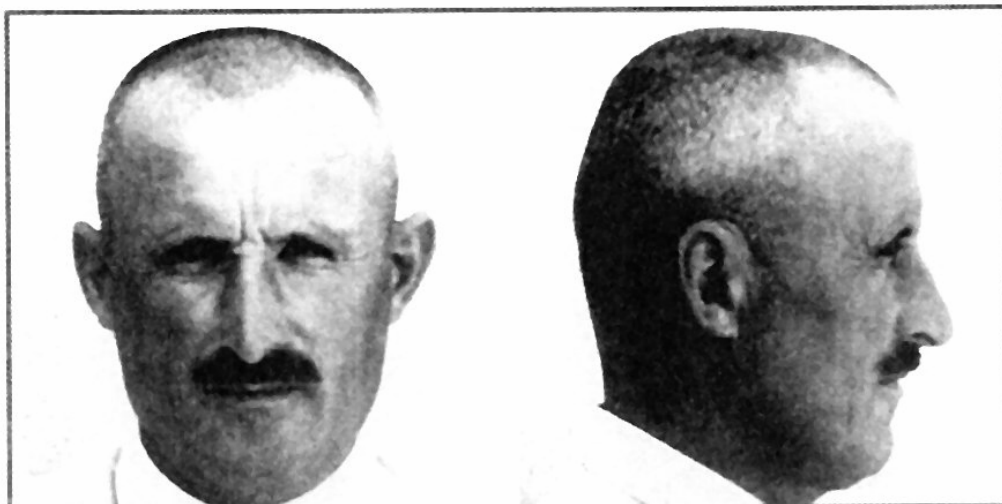
10. pamíro-turanid átmeneti forma

11. pamíro-turanid átmeneti forma

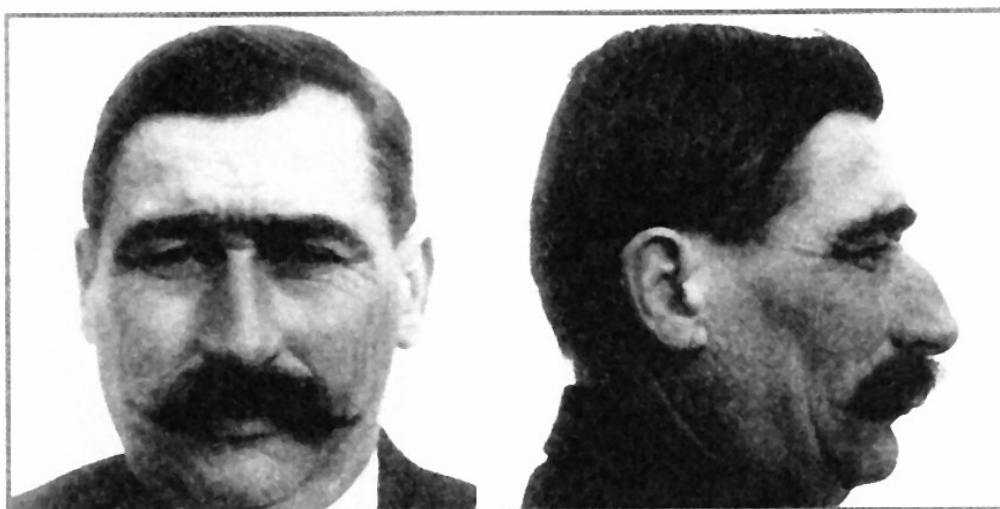
12. pamíro-turanid átmeneti forma

13. pamíri típus

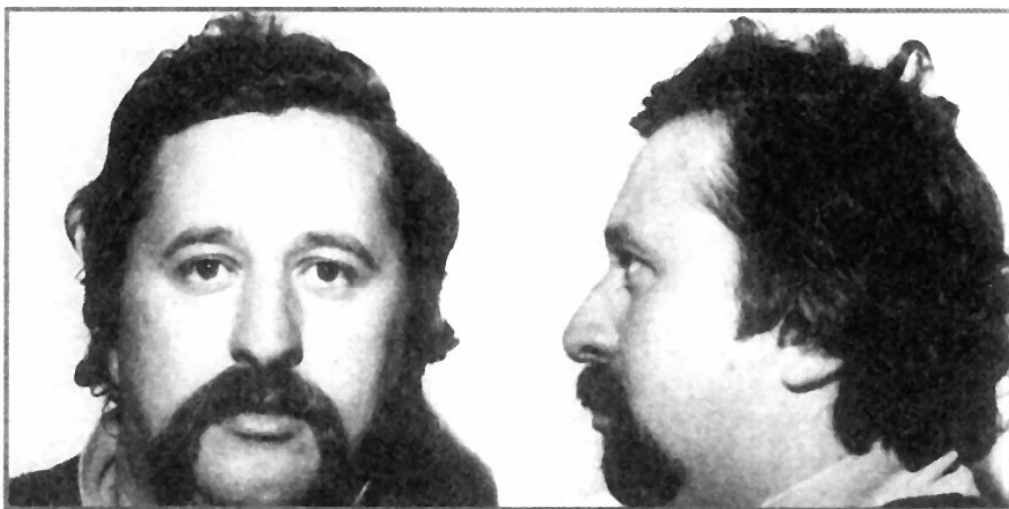
14. pamíri típus

15. Elő-ázsiai típus

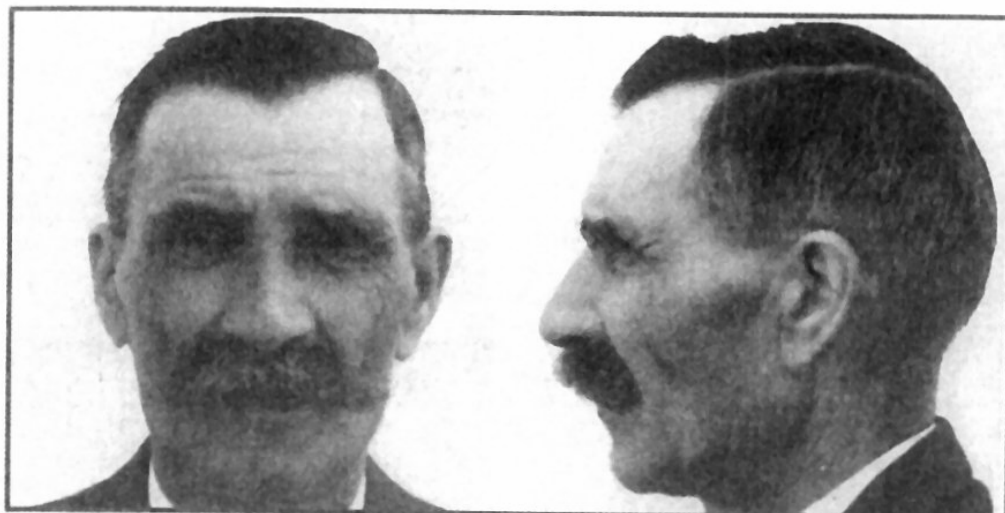
16. Elő-ázsiai + turanid kevert alak

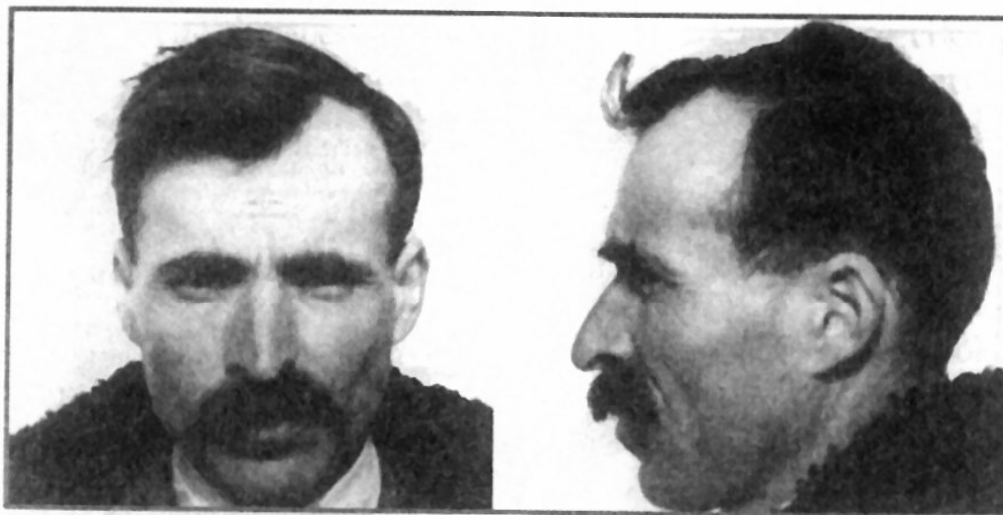
17. keleti dinaroid (kaukázusi) változat

18. Kelet-balti típus (erősen lapponoid jellegű változat)

19. Kaszpi változat

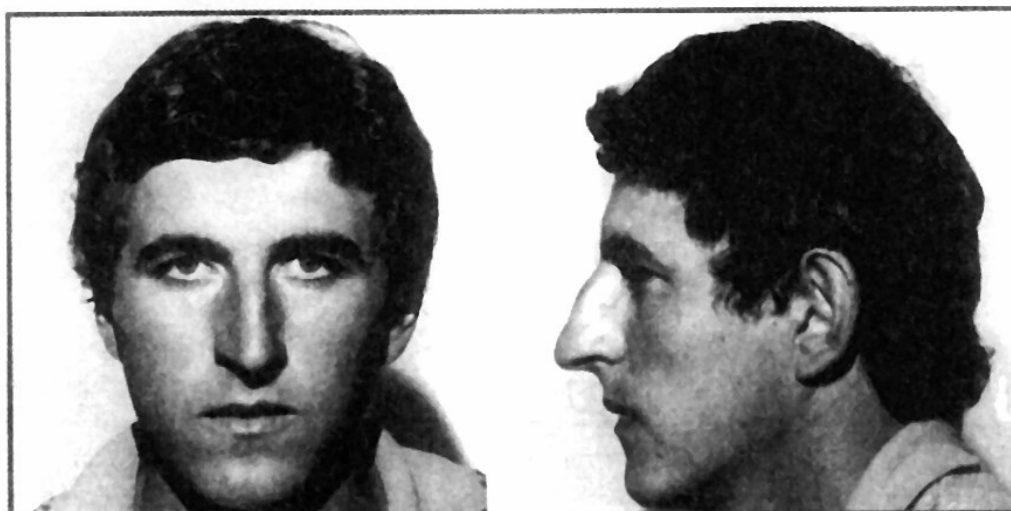
20. pontusi változat északi formája

21. lapponoid típus

22. Kelet-balti típus (erősen cromagnoid jellegű változat)

23. balkáni dinári változat

24. Alpi típus

A szerkesztő megjegyzése:

Henkey Gyula életműve magyar szempontból **Nobel-díj értékű**. Egyesületünk előterjesztette Kossuth-díjra, egymás után két bizottsági elnökünk is – választ soha nem kaptunk. Eredményeinek felbecsülhetetlen politikai jelentősége is van. Erre – egészen az Európai Parlamentig – minden fontosabb magyar tisztségviselő figyelmét felhívtuk. Csak Szili Katalin nevében kaptunk egy rövid köszönő levelet.

Újabban a genetika (tudomány) álláspontja teljesen alátámasztja Henkey eredményeit (lásd a Kiadványaink – E-könyvtár 53. számú kötetében azaz az [53. Acta Historica Hungarica Turiciensia XXII. Évfolyam 1. szám. Östörténetünk és a genetika](#) című kötetben Semino és munkatársai írását és Csihák összefoglalóját).